

Red de Sepia!

Ieder voorjaar weer trekken inktvissen, zoals de sepia en de pijlinktvis, vanuit de Atlantische Oceaan en de Noordzee, naar de Oosterschelde om te paaieren. Daar zoeken ze langs de met wieren begroeide dijken naar geschikte, dunne uitsteeksels en objecten om hun eieren op af zetten.

Helaas vinden ze er ook een aangeengesloten rij kreeftenfuiken die geheel aan die eis voldoen. Ongeveer op hetzelfde tijdstip als ze aankomen, begin april, start ook de drie maanden durende kreeftenvisserij. Niet alleen zetten de sepia's hun eieren af op deze fuiken, ze gaan er ook in. Gevolg is dat talloze sepia's worden gevangen nog voor ze hun eieren hebben afgezet. De eieren die op de fuiken waren afgezet, gaan verloren, doordat de fuiken worden schoongespoten met een hogedrukspuit. De gevangen sepia's sterven door beschadiging, ook al zouden ze na te zijn binnengehaald, weer worden losgelaten. Pijlinktvisseren zetten ook wel eieren af op de fuiken, maar gaan er om een of andere reden niet in.

een oplossing

Voor de sepia's hebben we een alternatief bedacht, door van platanentakken gemaakte tentjes of tipi's onderwater te plaatsen, waar ze veilig eieren op kunnen afzetten. Op zich werkt dat prima, maar ondertussen blijft het fuikenprobleem bestaan. Ons voorstel aan de vissers is om twee maanden later te beginnen met de kreeftenvisserij.

Het zou ook al een verbetering zijn wanneer zij zouden overstappen op korven i.p.v. fuiken. Een korf is een soort ronde mand waarin hooguit twee sepia's passen. Sepia's trekken sepia's aan en zo geraken ze met tientallen in een fuik. Voor de vissers zou deze verandering niet eens nadelig zijn of ze moeten inderdaad deze bijvangst niet willen missen. Vaak wordt ontkend dat de sepia interessante bijvangst is, maar ik heb eens een visser gesproken die erg blij was met de honderden kilo's die hij steeds in zijn netten ving. Bovendien klinken uitslatingen in de media dat het grote publiek ook gemotiveerd moet worden om sepia te eten, omdat dat een goede vervangende visserijbron zou zijn, aangezien de visstand in de Noordzee terugloopt. Ons bezwaar is niet dat er op sepia gevestigd wordt, maar wel gedurende de paaitijd. Alle niet schadelijke dieren hebben recht op voortplanten, zeker wanneer ze juist door die paaitijd zo gemakkelijk te vangen zijn. Wanneer de vissers hierin tegemoet komen, zouden zij respect

tonen voor zo'n belangrijk natuurfenomeen in de kraamkamer, die het Nationaal Park Oosterschelde eigenlijk is. Stel nu dat de kreeftenvissers zomaar plotseling zouden zeggen: "Joh, geen enkel probleem, we beginnen gewoon wat later met kreeften vangen en de fuiken wisselen we in voor korven". Uit navraag bij een expert blijkt dat twee maanden later beginnen met vissen of de keuze voor een korf niet per se een mindere vismethode op kreeft is. Dan zou de sepia gered zijn. Wat gaan wij, van het sepiaproject, dan doen? Gewoon, precies hetzelfde wat we altijd deden: 'sepiatentjes' op de zeebodem neerzetten, maar dan alleen nog voor wat men 'de natuurbeleving' noemt. Zo zijn we in 1996 ook begonnen: uit nieuwsgierigheid naar de sepia.

Dankzij de 'Fentener van Vlissingen AD-natuurprijs' kost het aanleveren van platanentakken ons geen geld meer.

Joop Stalenburg snijdt de takken voor de 'sepiatentjes' op maat.

hoe het begon

We pikten het idee op van Leidse wetenschappers die jaren ervoor constructies geplaatst hadden bij Zijpe, om ze te bestuderen. Wij plaatsten daarop eenvoudige 'sepiastellingen' van een meterlange, vingerdikke takken op de bodem en - wellicht al te optimistisch - gingen we gelijk de volgende dag kijken of er wat op zat. We daalden af en wat we toen zagen, vergeten we nooit meer: 7 enorme lijven van sepia's doemden op uit het duister! Die eerste sepia-ervaring, echt super! En dan maar bijna ademloos naar die beesten turen, keer op keer. Je krijgt daar nooit genoeg van. Datzelfde jaar begon de kreeftenvisserij opnieuw na een stop van ruim 30 jaar, omdat in 1964 bijna de gehele kreeftenpopulatie afstierf, en een visverbod volgde. In dat eerste 'sepiatentjesjaar' wisten we nog niet dat de sepia ook interesse voor de fuiken zou hebben.

Echt wreed was het toen we ineens massa's sepia's in de fuiken aantroffen, dicht bij de rekjes. Aanvankelijk hadden we - althans ik - zin er mee te kappen. Toen zijn we onder de Zeelandbrug tentjes gaan plaatsen. De tentjesvorm geeft een veilig gevoel (ontwerp van Felice) en onder de brug wordt niet gevestigd, dankzij de aanwezigheid van zoveel duikers. Door de duikers en de welwillendheid van de visser (van de Zande) is de Zeelandbrug dus een soort reservaatje geworden. Bijna alle duikers kennen nu wel zo'n beetje de tentjes, of de tipi's, zoals de Belgen zeggen. In alle rust kun je er van deze schitterende beesten genieten. Je hoeft niet eens naar ze te zoeken. Als dit spektakel begin juni klaar is, blijven krabben, vissen, naaktslakken en anemonen van deze kunstrifjes gebruik maken. En ieder jaar zetten we verse tentjes voor de sepia's, want vermeld als ze zijn, houden ze alleen van schone verse takken. Vorig jaar deden we mee aan de verkiezing van de vrijwilligers-natuurprijs van de 'Fentener van Vlissingen AD natuurprijs' en we wonnen zowel de juryprijs als de AD-publieksprijs. Hierbij wil ik de Belgische duikers nogmaals bedanken voor de enorme steun die we van hen ontvingen. Wij waren zelf in Bretagne op vakantie, maar daar ontvingen we regelmatig opwindende smsjes met hoe het er voor stond. Met duizenden stemmen

Klaar om de 'sepiatentjes' op de zeebodem neer te zetten.

Ieder jaar zetten we verse tentjes voor de sepias, want ze houden alleen van schone verse takken.

Nabij de 'sepiatentjes' kun je in alle rust genieten van deze schitterende beesten.

hebben we dik gewonnen, maar als je er over nadenkt, hadden het ook 50.000 stemmen kunnen zijn, want er bestaat toch geen duikende Belg, Duitser of Hollander die niet van de sepias houdt? Maar natuurlijk

ook van pijlinktvissen en sepiola's!

de toekomst

We zijn bezig met het maken van een boek. Er is al een sepiaprojectboek van 30 bij

VISSERS LOKKEN DIEREN WEG VAN NETTEN

Om de sepias uit de netten te houden, en het aantal gevallen van vernieling van vistuig te verminderen, hebben de Nederlandse Onderwatersport Bond (NOB) en de beroepsvissers samen een voorstel ontwikkeld om iets op de bodem te plaatsen waardoor de sepias minder in visnetten komen. Voor dat doel heeft beroepsvisser Jan van Stee een schietfuij aangepast. De achterkant en tussenschotten zijn uit de fuij gehaald, waardoor er een tunnel van visnet ontstaat waar de sepias vrij in en uit kunnen zwemmen. Het touw waarvan het net is gemaakt, vormt een prima ondergrond voor het afzetten van eieren; in de fuij zijn extra lijnen aangebracht zodat er veel ruimte is om eijes af te zetten. De fuij is niet geschikt voor reguliere visvangst, maar is als voorziening eerder vergelijkbaar met de rekjes van wilgentenen die op de bodem van de Oosterschelde worden geplaatst. Van Stee plaatste de aangepaste fuij op 9 mei 2008 op zijn visgrond nabij het Goese Sas en zet zijn 'echte' vistuig een eind verderop, in de verwachting de dieren daarvan weg te lokken. Bij duiklocaties Katshaven en Plompetoren wordt hetzelfde gedaan.

Indien na evaluatie blijkt dat de proef geslaagd is, kan mogelijk de methode volgend jaar op grotere schaal toegepast worden. ■

TEKST: INGEKORT PERSBERICHT VAN NOB

Foto: Tom Kiel.

30 cm, gemaakt van gratis te downloaden software. Maar daarvan is de kostprijs 60 euro. Dat moet de helft worden. Onlangs is er ook een infobord bij de Zeelandbrug geplaatst waarvan wij met wat prijzengeld een deel hebben betaald. Nationaal Park Oosterschelde en Leenderd Verbiest van de Witte Boulevard deden ook mee. Stukje bij beetje zullen de mensen hopelijk doordrongen raken dat je paaiende dieren, dus ook de snotolf, met rust moet laten. Mede door het geld van de 'Fentener van Vlissingen AD-natuurprijs' kunnen we dit leuke werk vele jaren nu kosteloos blijven doen. Kijk eens op www.sepiaproject.nl. ■

TEKST EN FOTO'S: JOOP STALENBURG